

boerid taganema sundida ja nüüd algas inglisk väehul-
 lade sissetungimine lõuna ja õhtu poolt, kus boeride kindral
 Kronje lardetawa koha peal seisis, teemandi linna Kimberlei
 ees. 13. webruaril s. a. võtavad inglased 5 boeride laag-
 rit ära ja hulga moonu; selle eest võtab aga jälle boeride
 kindral Dewet inglaste läest suure moonavoori ära.
 Kronje haikab Kimberlei eest taganema, kuid lasub enese
 17. webruaril Boardeberi juures ümber piirata. Kõl kat-
 sub kindral Dewet teda vabastada, aga lõi ilmaaegu.
 Suur 10 päevaline võitlemine algab. Inglise oli 50 tuhat
 meest 110 suuretüliga umbes 4000 boeri vastu. Hirn-
 sad lüditpommid panivad Kronje leeri põlema ja see põles
 kolm päeva. Pealegi ahwardas kibwtine õht, mida lüdit-
 pommid laiali laotatiwad, Kronje wäge ära lammaštada.
 Siiski ei annud boerid endid mitte alla, enne kui söögi-
 ja lastmisetraam otsas oli. Abi jäi hiljaks ja Dewet
 üksi ei jõudnud Kronjet vabastada. Ingliseed jookšivad
 mitu lorda tormi, aga nad löödi igalord suure lahjuga
 tagasi. 27. webruaril andis Kronje enese 3700 mehega
 alla. Suuredtülid olivad kadunud. Selle võidu läbi
 andšivad boerid Ladysmith'i linna priiks ja läššivad ära
 piiri peale tagasi. 1. Märtsil läššivad Buller ja Warren
 Ladysmithi'i linna sisse. Rapmaa asutusest tõmbawad
 boerid omad väehulgad tagasi. 5. märtsil tahawad boe-
 rid rahu teha, kuid Salisbury ei wõta mitte seda rahu-
 pakumist wasta. Sõda lähäb edasi. 13. märtsil lan-
 geb Dranje wabariigi pealinn Bloemfontein ilma pau-
 guta Roberts'i läte. Sellsamal päewal pakub Põhja-
 Amerika ühendatud riikide walitsus ennast Inglisemaa ja
 Transwaali tüliasjas rahu wahemehets; Inglisemaa lüt-

tab selle palumise tagasi. Boeride väehulgad taganewad
 põhja poole. Mõned wäikesed boeride salgad langewad
 inglaste läte wangi. Kindral Olivier taganeb 6000
 boeriga ära põhja poole ja wiib ta kõige põllusaagi ühes
 ära. Ingliseed ei saa teda tallštada.

27. märtsil sureb kindral Joubert Pretoorias. Raske
 saatuseleõõl boeridele. Kindral Joubert'i peale paniwad
 nad oma lootuse. Louis Botha aktub tema asemele.

1. aprillil võtawad boerid 900 inglasi wangi,
 ühes 7 suurtüli ja rikkwad Bloemfontein weewärgid
 ära, mille läbi inglased tuhandete kaupahäiguste läte
 ära suriwad.

4. aprillil võššivad boerid 5 kompanit inglasi
 wangi ja 14. aprillil lastis Portugali walitsus 6000 ing-
 last oma maast läbi boeride lastale ja murdis sellega
 oma erapooletuse, hoolimata kõigest rahwastewaheliseš
 õigusest. Boeride saatetond tuleb Giroopasse abi paluma.

17. mail hakkab Roberts Pretooria poole sammuma
 ja Masering'i linn on peastetud. Boerid taganewad eest.
 28. mail kuulutab Roberts Dranje wabariigi inglisk asu-
 maats. President Krüger taganeb Pretoorias ja todani-
 lud teewad otsuseks, et nad oma pealinna mitte ei taha
 laststa, eht see kül wile luu peale lastmiseks oli linnita-
 tud. 31. mail langes Transwaali kullaaul Johannesburg
 inglaste läte ja 5. juunil ta Pretooria; kuid boerid rik-
 lüššivad löi raudteed ära, mis Pretooriasse wiššivad. Boe-
 rid lastššivad 3039 inglisk soldatit ja 48 ohwitseri wa-
 haks, teised ohwitserid wiššivad nad enestega ühes ära.

29. juulil langeb Prinsloo umbes 5000 boeriga
 wangi. Kristjan Dewet wdilleb Dranje wabariigis 4. — 18.